

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG THỰC TẬP SỰ PHẠM CHO SINH VIÊN

Bùi Thị Lân¹
Nguyễn Thị Kim Thoa²

Tóm tắt: *Chất lượng thực tập của sinh viên phụ thuộc vào nhiều yếu tố. Trong đó, một trong những yếu tố then chốt là năng lực của người giảng viên hướng dẫn. Do đó, việc xác định những vấn đề còn tồn tại của thực trạng trong công tác thực tập sự phạm hiện nay và vai trò, năng lực của người giảng viên khi hướng dẫn thực tập sự phạm có ý nghĩa rất quan trọng. Từ đó, đề xuất những giải pháp phù hợp, giúp nâng cao năng lực sự phạm cho giảng viên. Những quy định và chỉ đạo cụ thể từ Bộ Giáo dục và Đào tạo; những thay đổi từ các trường sự phạm và đặc biệt là ý thức tự học, tự bồi dưỡng của bản thân mỗi giảng viên sẽ là động lực giúp cho việc nâng cao năng lực hướng dẫn thực tập sự phạm của người giảng viên, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo.*

Từ khóa: *Thực tập sự phạm, Chất lượng thực tập sự phạm, Nâng cao chất lượng.*

1. Mở đầu

Thực tập sự phạm là hoạt động giáo dục đặc thù của các trường sự phạm, có ý nghĩa vô cùng quan trọng trong công tác đào tạo kiến thức, giáo dục kỹ năng nghề nghiệp cho sinh viên từ đó góp phần nâng cao chất lượng giáo dục. Chất lượng giáo dục được quyết định bởi sự tổng hòa của nhiều yếu tố, trong đó giảng viên được xem là yếu tố có ý nghĩa quyết định. Để chất lượng giáo dục đáp ứng được yêu cầu ngày càng cao của xã hội cần nâng cao trình độ, năng lực của người giảng viên ở các trường sự phạm để người giảng viên có thể trang bị cho sinh viên (SV) những kiến thức và kỹ năng tốt nhất, đặc biệt là trong công tác thực tập sự phạm của SV. Bồi dưỡng là trao cho tình cảm, tri thức và kỹ năng. Bài viết bàn luận về năng lực của người giảng viên và công tác hướng dẫn thực tập sự phạm của SV hiện nay cũng như những đề xuất góp phần nâng cao chất lượng thực tập sự phạm cho sinh viên.

2. Nội dung

2.1. Thực trạng của công tác thực tập sự phạm (TTSP) hiện nay

2.1.1. Phương pháp khảo sát thực trạng và cách thức xử lý số liệu

- Mẫu khảo sát

Về phía giảng viên: chúng tôi tiến hành khảo sát 50 giảng viên thuộc trường Đại học Quảng Nam và các giảng viên tham gia hướng dẫn TTSP ở các trường THPT. Về phía sinh viên: tiến hành khảo sát 423 sinh viên thuộc các ngành sự phạm K15, nhưng chỉ có

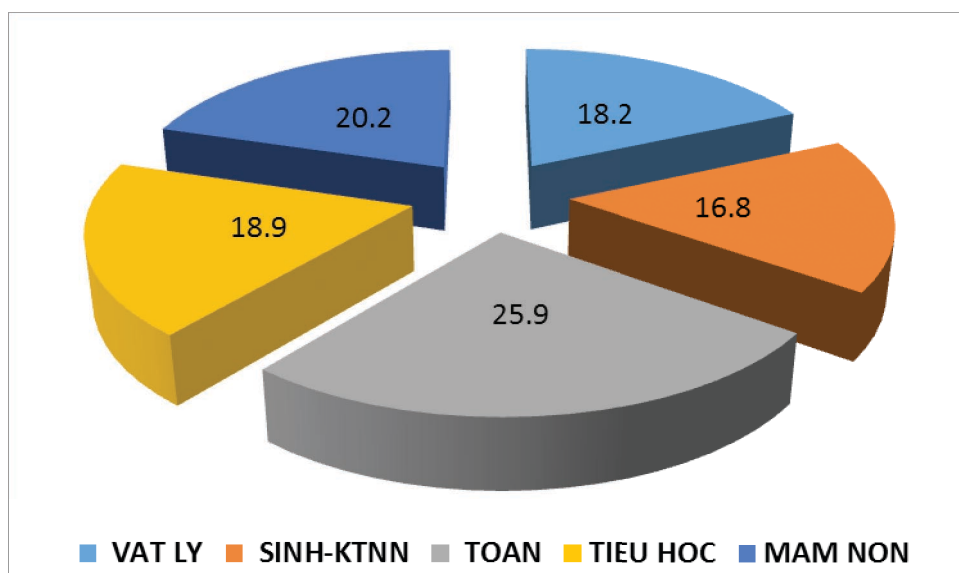
1. TS., Trưởng khoa Ngữ văn và CTXH, Trường Đại học Quảng Nam

2. ThS., Trưởng phòng Khảo thí và ĐBCL, Trường Đại học Quảng Nam

180 phiếu trả lời hợp lệ như sau: ngành Sinh - KTNN có 50 phiếu; ngành Vật lý có 54 phiếu; ngành Toán có 77 phiếu; ngành Tiểu học số 60 phiếu và ngành Mầm non có 56 phiếu (bảng 1).

Bảng 1. Thống kê số lượng phiếu khảo sát theo ngành

STT	Tên ngành	Số phiếu	Tỷ lệ
1	VAT LY	54	18.2
2	SINH-KTNN	50	16.8
3	TOÁN	77	25.9
4	TIEU HOC	60	18.9
5	MAM NON	56	20.2
Total		297	100.0

Biểu đồ 1. Thể hiện số lượng phiếu khảo sát theo ngành

- Cách thức khảo sát

Chúng tôi thiết kế gồm 8 câu hỏi liên quan đến nội dung TTSP như: công tác tổ chức TTSP; việc lựa chọn GV hướng dẫn; trách nhiệm, sự nhiệt tình và năng lực của GV hướng dẫn; khâu kiểm tra đánh giá...

- Quy ước xử lý số liệu

Để xử lý dữ liệu, chúng tôi dùng phần mềm SPSS để thống kê phân tích.

Thang đo được định lượng 4 mức với:

Mức độ : 1 = hoàn toàn không đồng ý, 2 = không đồng ý,
 3 = đồng ý, 4 = hoàn toàn đồng ý.

Để thuận lợi cho việc đánh giá, ta chuyển từ điểm số sang cách xếp loại như sau:

- Có 4 mức điểm 1, 2, 3, 4. Phân thang định khoảng 4 mức theo công thức: $(4-3):4 = 0,75$.

- Phân thành các loại: Trung bình, Khá, Tốt, Rất tốt.

* Cách xếp loại

1.0 -> 1.75 : Trung bình

1.76 -> 2.50 : Khá

2.51 -> 3.25 : Tốt

3.26 -> 4.0 : Rất tốt

2.1.2. Thực trạng của việc tổ chức và hướng dẫn TTSP

Tình trạng “giao khoán” sinh viên về các trường phổ thông, trường thực hành hiện nay diễn ra khá phổ biến. Mọi công việc của sinh viên (SV) trong đợt thực tập hầu như tuân thủ hoàn toàn theo giáo viên ở trường phổ thông, từ việc soạn giáo án, tập giảng, dự giờ góp ý sau giảng dạy, chủ nhiệm lớp... cho đến việc đánh giá, nhận xét vào hồ sơ thực tập và cho điểm. SV phụ thuộc rất nhiều vào giáo viên hướng dẫn ở trường thực hành, nhiều khi những kiến thức, những phương pháp mới SV được học ở đại học không dám vận dụng. Đây là thực trạng chung của hầu hết các trường sư phạm trong cả nước.

Vai trò mờ nhạt của người giảng viên sư phạm trong công tác TTSP cũng là một thực tế. Có rất nhiều giảng viên hướng dẫn TTSP được hỏi thường cho rằng: giảng viên chỉ đưa SV đến trường phổ thông trong ngày đầu tiên của đợt thực tập và đến đón SV trong dịp tổng kết khi kết thúc đợt thực tập, rất ít giảng viên tham gia dự giờ SV thực tập, nếu có cũng thường không thực hiện góp ý giờ dạy cho SV theo đúng quy trình. Bởi hầu hết giảng viên đều rất bận với công việc ở trường sư phạm, giờ dạy thực tập của SV không phải lúc nào cũng trùng với giờ rỗi của giảng viên. Mặt khác, cũng có nhiều giảng viên chưa làm hết trách nhiệm của một giảng viên hướng dẫn (theo dõi, giám sát, dự giờ, góp ý cho sinh viên).

Đặc biệt, họ cũng cho rằng giảng viên được tính giờ rất ít trong công tác hướng dẫn TTSP nên họ cũng quan tâm SV ở một mức độ vừa phải, dành thời gian làm việc khác.

Giảng viên ở các trường sư phạm không được tham gia đánh giá kết quả thực tập của sinh viên. Theo quy định hiện nay, các trường sư phạm sẽ gửi SV về các trường phổ thông để TTSP. Các trường có SV thực tập sẽ căn cứ vào kế hoạch thực tập chung của trường sư phạm để lên kế hoạch TTSP cụ thể tại trường mình. Việc đánh giá kết quả thực tập của SV do giáo viên hướng dẫn, tổ bộ môn ở trường thực hành dưới sự hướng dẫn chung, giám sát của ban chỉ đạo thực tập. Do vậy, giảng viên hầu như không được đánh giá kết quả thực tập của SV. Điều đặc biệt nữa là, theo quy định về đánh giá kết quả thực tập của các trường sư phạm thường quy định rất cụ thể, ví dụ: “Căn cứ tình hình thực tế của các đoàn thực tập, tùy thực tế trình độ của SV từng đoàn, tỉ lệ điểm giữa các loại như

sau: Xuất sắc và Giỏi không quá 40%, trong đó loại Xuất sắc không quá 15%, số còn lại là loại Khá, Trung bình khá, Trung bình, Yếu” (Quy định về TTSP của trường Đại học Sư phạm Huế, ban hành ngày 04. 01. 2005). Tuy nhiên, thực tế cho thấy, kết thúc đợt thực tập, SV nào cũng có điểm số rất cao và hầu như không có sự phân hóa nhiều. Phần lớn sinh viên được đánh giá là Giỏi và Xuất sắc. Có thể thấy, việc đánh giá còn hơi dễ dãi và chưa đúng thực chất. SV thực tập sư phạm được giáo viên ở các trường phổ thông đánh giá cao nhưng khi ra trường, về nhận công tác thì lại chính giáo viên ở các trường phổ thông cho rằng SV còn nhiều yếu kém, nhất là về mặt kỹ năng nghiệp vụ.

Nhiều trường sư phạm không có giảng viên làm trưởng đoàn hướng dẫn TT SP cho SV. Đây là thực tế ở nhiều trường sư phạm như Trường cao đẳng sư phạm Nghệ An, Đại học Phạm Văn Đồng, Đại học Quy Nhơn.....

Hồ sơ TT SP chưa được lưu trữ, xem xét một cách đầy đủ. Kết thúc đợt thực tập, SV phải hoàn thành rất nhiều việc với nhiều hồ sơ nhưng thường các trường sư phạm chưa kiểm soát chặt chẽ, kể cả phiếu đánh giá từng giờ dạy của sinh viên đã được giáo viên nhận xét, góp ý kỹ lưỡng mà chỉ quan tâm đến kết quả cuối cùng - bảng điểm của SV. Đặc biệt là hồ sơ thực tập của SV cũng không trả cho SV khi ra trường để SV được xem xét mà thường cho vào kho và sau vài năm sẽ hủy. Đây là thực trạng diễn ra ở nhiều trường gây lãng phí không nhỏ.

Tóm lại, công tác tổ chức hướng dẫn TTSP hiện nay còn khá nhiều điều phải xem xét, bàn luận để có thể nâng cao hơn nữa chất lượng đào tạo giáo viên. Hi vọng với đầu vào tương đối tốt của các ngành sư phạm hiện nay, số lượng sinh viên được biên chế ở mỗi lớp ít, phương pháp giảng dạy có nhiều đổi mới sẽ hứa hẹn kết quả đầu ra có chất lượng cao của sinh viên sư phạm được tuyển sinh từ năm học 2018-2019.

2.1.3. Thực trạng của việc thực hành, thực tập của sinh viên

Đối với SV sư phạm, được làm thầy giáo trực tiếp giảng dạy học sinh là niềm mong ước của các em. Nhưng những ngày đầu tiên lên lớp thực tập giảng dạy và giáo dục học sinh ở trường phổ thông, trường thực hành đã khiến các bạn SV vô cùng lo lắng và áp lực. Theo quy định, đợt TTSP kéo dài từ 6-8 tuần, bên cạnh nhiệm vụ dự giờ, làm công tác chủ nhiệm và các nhiệm vụ khác, mỗi SV dạy khoản 6-8 tiết, trung bình mỗi tuần một tiết. Nhưng nhiều SV tâm sự là cảm thấy khó khăn trong đợt thực tập. Bởi lẽ, trong nhiều trường hợp, kiến thức học ở trường đại học và cách vận dụng vào trường phổ thông có nhiều điểm khác nhau; thực tế ở phổ thông không giống những điều SV đã được trang bị ở trường sư phạm khiến SV cảm thấy lúng túng trong khi thực hành giảng dạy, giáo dục; nhiều SV nắm kiến thức rất vững nhưng kỹ năng thực hành nghề nghiệp còn yếu kém...

Từ thực tế đó, trong nhiều trường hợp, khi SV gặp những vấn đề nan giải hay cảm thấy mất phương hướng thì các em cũng không biết hỏi ai, không biết tin vào các thầy cô ở trường sư phạm hay giáo viên ở trường thực tập. Tuy nhiên, bên cạnh đó cũng có một số ít sinh viên còn lơ là, chủ quan trong việc rèn luyện kỹ năng nghề nghiệp trong

đợt thực tập sư phạm.

Một thực trạng đáng nói nữa là năng lực hướng dẫn thực tập sư phạm của nhiều giảng viên còn khá hạn chế. Việc dự giờ góp ý cho sinh viên vẫn được giảng viên tiến hành nhưng hiệu quả không cao. Giảng viên còn áp đặt phương pháp của mình khi nhận xét sinh viên, không tạo được môi trường thân thiện khi góp ý, không cho sinh viên được trình bày, được phản hồi, giảng viên chưa biết lắng nghe tích cực, không tổ chức “đôi đầu tích cực” trong những tình huống cần thiết. Điều này dẫn đến việc hướng dẫn còn mang tính hình thức, xa thực tiễn, không thúc đẩy sự phát triển của sinh viên trong đợt TTSP.

2.2. Những giải pháp đề xuất

2.2.1. Đối với các cấp lãnh đạo

- Về phía Sở Giáo dục & Đào tạo: coi trọng hơn nữa công tác TTSP. Tránh tình trạng “giao khoán” cho trường phổ thông. Cần có sự phối hợp với trường phổ thông để đưa ra những chính kiến của mình với trường Đại học khi thấy những sự bất hợp lý có thể xảy ra trong quá trình TTSP.

- Về phía trường phổ thông: thực hiện theo đúng quy chế thực tập. Trường cần chọn GV hướng dẫn đúng tiêu chuẩn. GV hướng dẫn thực hiện nghiêm túc việc duyệt giáo án, dự giờ, đánh giá rút kinh nghiệm sau mỗi giờ lên lớp giảng dạy và chủ nhiệm của SV.

2.2.2. Đối với các trường sư phạm

2.2.2.1. Về công tác tổ chức TTSP, xây dựng chương trình, phòng học

Các trường sư phạm cần có mối liên hệ chặt chẽ với trường thực hành để tăng cường hiểu biết về việc đào tạo và chất lượng giảng dạy của SV sau khi ra trường nhận công tác ở các trường phổ thông, mầm non cũng như ngay trong quá trình sinh viên TTSP tại các trường. Để công tác thực tập sư phạm được tốt hơn các trường sư phạm cũng nên có kế hoạch bồi dưỡng cho giáo viên ở các trường thực hành, giúp nâng cao năng lực hướng dẫn TTSP cho giáo viên.

Mặt khác, trường sư phạm nên có cơ chế quản lý giảng viên trong quá trình hướng dẫn TTSP để giảng viên phát huy hết vai trò, trách nhiệm trong công tác hướng dẫn TTSP.

Chương trình đào tạo của các trường sư phạm ngày nay được xây dựng đảm bảo hướng tới việc xây dựng dựa theo năng lực. Do đó, xây dựng chuẩn đầu ra cũng sẽ phải được xây dựng dựa theo năng lực, có mối liên hệ với chuẩn giáo viên phổ thông hiện nay đã được quy định. Trong chương trình đào tạo các trường nên tăng số tín chỉ của học phần Rèn luyện nghiệp vụ sư phạm thường xuyên để SV được rèn luyện nghề nghiệp kỹ trước khi đi thực tập ở trường thực hành.

Các trường sư phạm nhất thiết phải có phòng thực hành tập giảng cho sinh viên, nhất là SV Giáo dục Mầm non và Giáo dục Tiểu học. Phòng thực hành tập giảng phải

được thiết kế theo đúng chuẩn và theo mẫu của một phòng học thực tế ở trường Mầm non, Tiểu học. Đặc biệt, chất lượng đào tạo giáo viên sẽ được nâng cao nếu như mỗi trường sư phạm đều có trường thực hành. Trường thực hành được xem như một trung tâm huấn luyện nghề có uy tín. Trường thực hành phải được đầu tư tốt về mọi mặt từ đội ngũ giáo viên đến điều kiện cơ sở vật chất trang thiết bị, phương tiện kỹ thuật cần thiết để phục vụ dạy học, đáp ứng đầy đủ mọi yêu cầu đào tạo và rèn luyện nghiệp vụ sư phạm cho SV. Các trường sư phạm có đào tạo giáo viên thuộc nhiều ngành học với tất cả các cấp học ở phổ thông từ mầm non đến THPT nếu không có trường thực hành đầy đủ cho các cấp học thì ít nhất phải có cơ sở thực hành cho Giáo dục Mầm non và Giáo dục Tiểu học.

2.2.2.2. Về công tác bồi dưỡng nâng cao năng lực nghiệp vụ

Các trường sư phạm cần có kế hoạch phát triển chuyên môn, bồi dưỡng thường xuyên để nâng cao năng lực nghiệp vụ sư phạm cho giảng viên. Hiện nay, đội ngũ giảng viên ở các trường sư phạm đã đảm bảo quy định về mặt trình độ, nhưng về năng lực nghiệp vụ thì không phải mọi giảng viên đều đáp ứng được yêu cầu ngày càng cao của xã hội. Vì vậy, bồi dưỡng năng lực nghiệp vụ cho giảng viên là điều cấp thiết. Thiết nghĩ, các trường sư phạm nên có những đợt khảo sát thực tế về năng lực nghiệp vụ của đội ngũ giảng viên của trường để có kế hoạch cụ thể cho việc bồi dưỡng năng lực nghiệp vụ sư phạm cho giảng viên một cách thường xuyên và bài bản. Các năng lực cần bồi dưỡng cho giảng viên có thể là năng lực nghiên cứu khoa học, kể cả nghiên cứu khoa học sư phạm ứng dụng, năng lực sử dụng và ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học, năng lực kiểm tra đánh giá, năng lực thiết kế bài dạy, năng lực tổ chức các hoạt động tự học, tự nghiên cứu cho sinh viên ... Đồng thời, các trường sư phạm cần tạo môi trường, động lực cũng như có biện pháp khích lệ giảng viên tăng cường tự học để nâng cao năng lực nghiệp vụ sư phạm, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo.

Đặc biệt, để nâng cao chất lượng TTSP, các trường sư phạm cần bồi dưỡng, tập huấn kỹ năng hướng dẫn TTSP cho giảng viên. Các trường cần nghiên cứu, tìm hiểu, tham quan học tập những cách làm hay từ các nước trên thế giới để lựa chọn áp dụng một cách phù hợp vào thực tế đơn vị mình, giúp giảng viên có đầy đủ năng lực nghiệp vụ để hướng dẫn thực tập cho sinh viên một cách hiệu quả nhất. Hiện nay, nhiều nước trên thế giới rất coi trọng công tác TTSP. Trong đợt sinh viên thực tập, giảng viên có thể được nghỉ dạy ở trường sư phạm và phải theo suốt sinh viên trong đợt thực tập tại các trường thực hành.

Ví dụ về công tác thực tập sư phạm tại trường Cao đẳng Sư phạm Artevelde, Vương quốc Bỉ.[4]

- Thời gian thực tập dài (4 tuần/kỳ trong các kỳ 1-5 và thực tập tốt nghiệp);
- Sinh viên thực tập tại trường THSP ngay từ kỳ I năm thứ nhất.
- Mọi tiết dạy của SV thực tập đều được giáo viên hướng dẫn hoặc giảng viên dự

giờ, góp ý.

- Một buổi góp ý, hướng dẫn thực tập sư phạm cho sinh viên được tiến hành theo 6 bước như sau:

1) *Giới thiệu*: giảng viên cần xác định mục tiêu và nội dung buổi hướng dẫn, tạo không khí thân thiện với sinh viên;

2) *SV tự đưa ra ý kiến/cảm tưởng về tiết dạy*: mục tiêu bài học của sinh viên, SV cảm thấy thế nào, tự đánh giá mức độ thành công, giờ dạy đã đạt mong đợi của SV chưa...

3) *Giáo viên trường thực hành và/ hoặc giảng viên sư phạm đưa ý kiến phản hồi*: đầu tiên là đưa ra ý kiến về những điều quan sát thấy: về hành vi của SV, về tác động lên người khác, (“kết quả là/ do đó, các em học sinh/ trẻ đã phản ứng/ làm/ học...”); sau đó là đưa ra ý kiến suy luận, chẳng hạn như “Tôi có cảm tưởng là...”. Theo ý tôi là...”.

4) *Đặt câu hỏi để hỏi về ý kiến của SV*: sinh viên có suy nghĩ gì về những ý kiến phản hồi của giảng viên, sinh viên có ý kiến gì thêm không, có hiểu những điều giảng viên đã trao đổi không...

5) *Cùng thảo luận về kết quả và tìm cách cải thiện*: giảng viên hỏi xem lần sau sinh viên có thể làm theo cách nào khác không, gợi ý một số hướng giải quyết có thể tốt hơn cho sinh viên- trên tinh thần trao đổi, cởi mở không áp đặt ý tưởng của giảng viên cho sinh viên.

6) *Kết luận*: giảng viên hỏi sinh viên còn vấn đề gì chưa rõ, cần trao đổi hay có thêm câu hỏi nào nữa không và lên lịch cho buổi hướng dẫn tiếp theo.

Thiết nghĩ đây là cách làm khá bài bản trong công tác hướng dẫn TTSP. Các trường sư phạm có thể tham khảo để giới thiệu đến các giảng viên về kỹ năng hướng dẫn TTSP để giảng viên có đầy đủ năng lực nghiệp vụ để tác động đến sinh viên một cách tốt nhất.

2.2.3. Đối với giảng viên

2.2.3.1. Cần phát huy hết vai trò của người giảng viên trong công tác hướng dẫn TTSP

Trong công tác hướng dẫn TTSP, nếu như người giáo viên tại trường thực hành tham gia hướng dẫn sinh viên TTSP cần thực hiện vai trò của một người làm mẫu tốt, cầm tay chỉ việc cụ thể cho SV thì có thể nói người giảng viên của các trường sư phạm hướng dẫn đoàn thực tập lại đóng vai trò khác, hết sức quan trọng. Giảng viên hướng dẫn chính là *cầu nối* giữa trường sư phạm và trường thực tập, giữa SV với giáo viên hướng dẫn tại trường thực tập, giữa SV với trường sư phạm; là người đảm bảo *thông tin liên lạc hai chiều* và là *chỗ dựa tinh thần* cho SV trong suốt thời gian TTSP.

Người giảng viên luôn phải là người theo dõi, dìu dắt, tư vấn cho SV về mọi phương diện. Mọi bế ngõ, khó khăn, lúng túng của SV sẽ được giảng viên giúp đỡ. SV sẽ yên tâm, vững vàng hơn rất nhiều khi có các thầy cô mình cùng đồng hành bởi lần

đầu tiên tham gia vào quá trình cõ xát thực tế tại trường phổ thông với bao điều mới lạ. Người giảng viên cần phải *giám sát* SV để giúp SV thực hiện tốt kỉ luật tại trường thực hành. Việc dự giờ góp ý cho SV sau mỗi tiết dạy sẽ là việc làm vô cùng quan trọng, có ý nghĩa thúc đẩy sự tiến bộ của sinh viên. Được giảng viên dự giờ, nhận xét, góp ý sau mỗi tiết dạy, SV vững bước và tự tin hơn rất nhiều. Tuy nhiên trên thực tế, nhiều giảng viên chưa làm tốt vai trò này. Giảng viên hướng dẫn vì nhiều lí do khác nhau chưa thực hiện tốt vai trò của một người hướng dẫn, mà thường *giao hẳn* hoặc *khoán trắng* cho giáo viên ở các trường thực hành. Việc thể hiện tốt vai trò của một người hướng dẫn TTSP, giúp nâng cao chất lượng TTSP phụ thuộc rất nhiều vào năng lực nghiệp vụ của người giảng viên sư phạm.

2.2.3.2. Cần nâng cao năng lực nghiệp vụ của người giảng viên

Để làm tốt vai trò hướng dẫn TTSP của SV, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, bên cạnh sự nhiệt tình, tinh thần trách nhiệm cao, người giảng viên phải có năng lực nghiệp vụ tốt.

Trước hết, đó là năng lực dạy học. Năng lực dạy học của người giáo viên thể hiện ở nhiều phương diện, bao gồm năng lực thiết kế bài dạy, năng lực tổ chức các hoạt động dạy học, năng lực quản lí lớp học, kết hợp sử dụng các phương pháp dạy học, năng lực tổ chức hoạt động học tập... Khi có những năng lực này người giáo viên dễ dàng chuyển hóa cho SV sau những tiết dự giờ, nhận xét, góp ý, giúp SV thực tập tốt hơn trong những tiết dạy sau.

Để hướng dẫn SV thực tập tốt, người giảng viên cũng rất cần năng lực chế biến tài liệu và ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học. Việc biến những kiến thức đã được các nhà khoa học, nghiên cứu, biên soạn hoặc do chính giảng viên đã nghiên cứu thành những kiến thức phù hợp với từng đối tượng người học và giúp SV chiếm lĩnh một cách sáng tạo, để từ đó SV có thể vận dụng vào việc giảng dạy ở phổ thông và vận dụng vào cuộc sống là việc làm cần thiết đối với người giảng viên. Mặt khác, ngày nay khoa học công nghệ phát triển như vũ bão, việc ứng dụng công nghệ thông tin vào dạy học đã đem lại những hiệu quả nhất định. Do vậy, người giảng viên rất cần năng lực ứng dụng công nghệ thông tin (CNTT) trong dạy học. Có hiểu biết về CNTT, ứng dụng tốt CNTT vào dạy học, giảng viên mới có thể hướng dẫn SV thiết kế bài dạy, góp ý, nhận xét giờ dạy mà SV có ứng dụng CNTT một cách chính xác nhất, thuyết phục nhất. Và điều này cũng làm cho quan hệ giữa thầy trò gần gũi hơn, đóng góp hiệu quả hơn vào công việc.

Người giảng viên có năng lực giáo dục học sinh, SV tốt sẽ giúp SV rất nhiều trong quá trình TTSP. Điều này thể hiện ở năng lực quan sát, lắng nghe, năng lực trò chuyện với sinh viên. Muốn làm được, người giảng viên cần phải giỏi tâm lí và thông qua cách giảng viên quan sát, lắng nghe, trò chuyện sẽ “truyền lửa” cho SV của mình và các em không chỉ được hướng dẫn TTSP tốt mà các em còn được học tập những kĩ năng này từ các thầy cô giảng viên hướng dẫn thực tập của mình để có thể ứng dụng ngay vào quá trình thực tập sư phạm hoặc trong công việc sau này. Bên cạnh đó, người giáo viên hướng

dẫn thực tập sư phạm cũng cần phải có năng lực đánh giá tốt thì mới đảm bảo nâng cao chất lượng đào tạo giáo dục nói chung và chất lượng thực tập sư phạm nói riêng.

Muốn vậy, người giảng viên sư phạm cần phải có những kỹ năng nhất định. Đó là kỹ năng giao tiếp, ứng xử tốt; kỹ năng tổ chức các hoạt động tương tác với sinh viên; kỹ năng thể hiện sự đồng cảm, chia sẻ, động viên; kỹ năng kết nối để giúp SV thuyết phục học sinh cá biệt về phía mình, gần gũi với mình.

Bất kể việc dạy học diễn ra trong thời đại nào, theo những phương pháp nào thì vai trò và năng lực của người thầy cũng rất quan trọng và là yếu tố quyết định chất lượng đào tạo. Do vậy, người giảng viên phải có năng lực nghiệp vụ sư phạm thật sự mới có thể thúc đẩy sự phát triển của giáo dục. Để nâng cao năng lực nghiệp vụ sư phạm cho giảng viên, bên cạnh những điều đã nói trên, có lẽ điều quan trọng nhất vẫn là từ phía giảng viên. Người giảng viên phải nâng cao ý thức tự học, tự bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ thường xuyên; phải không ngừng tự học, tự bồi dưỡng mới có thể trở thành người giáo viên có trình độ chuyên môn vững vàng. Những kiến thức học được từ các chương trình đào tạo Đại học, Cao học hay các chuyên đề Tiến sĩ, các khóa học ngắn hạn ... đều rất quý báu. Dù những chương trình ấy được đào tạo bài bản, chính quy đến đâu cũng đều đòi hỏi người giáo viên sau khi kết thúc khóa học phải tự học, tự bồi dưỡng, tự cập nhật kiến thức để bổ sung, làm giàu vốn hiểu biết cho mình, bắt nhịp kịp với thời đại, nhất là về phương pháp giảng dạy, qua mỗi giai đoạn có sự thay đổi đáng kể. Những phương pháp được học ở giảng đường đại học, cao học của giảng viên từ những năm trước có thể bây giờ đã không còn phù hợp nữa. Bằng con đường tự học, tự bồi dưỡng, giảng viên có thể nâng cao trình độ chuyên môn vững vàng, năng lực dạy học xuất sắc, nâng cao năng lực chuyên môn nghiệp vụ, không bị cũ mòn tụt hậu, và mới xứng đáng mỗi thầy cô giáo là một tấm gương về tự học và sáng tạo, là minh chứng để giáo dục sinh viên. Không tự học, không tự bồi dưỡng để nâng cao năng lực chuyên môn thì thật khó để thuyết phục người học, nhất là trong giai đoạn hiện nay.

Đồng thời để công tác hướng dẫn TTSP đạt hiệu quả, người giảng viên phải biết lắng nghe sinh viên một cách tích cực, lắng nghe bằng ngôn ngữ và cả phi ngôn ngữ, không phán xét, không áp đặt mà cần cho các sinh viên trao đổi và nhận thông tin phản hồi. Trong quá trình hướng dẫn TTSP giảng viên phải biết lắng nghe, thấu hiểu và cảm thông, phản hồi.... Có như vậy, giảng viên mới thực sự là chỗ dựa tinh thần cho các em sinh viên.

3. Kết luận

Bài viết đã khảo sát thực trạng, đánh giá chất lượng thực tập sư phạm của sinh viên. Từ đó đề xuất những biện pháp thay đổi để nâng cao chất lượng đầu ra của sinh viên các ngành sư phạm. Muốn nâng cao chất lượng đào tạo sinh viên sư phạm trước hết phải nâng cao năng lực cho đội ngũ giảng viên ở các trường sư phạm. Kế hoạch bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ thường xuyên cho giảng viên, tạo môi trường, động lực

thúc đẩy việc tự học của giảng viên, việc bàn thảo từ các trường đại học sư phạm để có những biện pháp hay, cách làm tốt hay, sự chỉ đạo thống nhất từ Bộ Giáo dục & Đào tạo là những biện pháp cần thiết nhất. Bên cạnh đó, người giảng viên cần phải có chuyên môn tốt, năng lực nghiệp vụ vững vàng, tâm huyết với nghề sẽ đem lại niềm tin, sự phấn khích học tập, thuyết phục được sinh viên.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Kỷ yếu hội thảo khoa học (2013), “Nâng cao năng lực tự học, tự nghiên cứu cho giáo viên phổ thông đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục”, Đại học Sư phạm TP Hồ Chí Minh.
- [2] Lê Công Triêm (chủ biên), (2002), “Một số vấn đề hiện nay của phương pháp dạy học đại học”, NXB GD, Hà Nội.
- [3] Tài liệu tập huấn (2005), “Phương Pháp dạy học tích cực ở đại học”, TPHCM, *Phát triển chuyên môn cho giáo viên và cán bộ quản lí giáo dục* (2013), Tài liệu Hội thảo, Cục Nhà giáo và QLCEGD. Bộ GD.
- [4] Tài liệu tập huấn (2014), “Hướng dẫn kĩ năng TTSP cho sinh viên”, Trường Cao đẳng Sư phạm Artevelde, Bỉ (tài liệu dịch).

Title: CURRENT STATE AND SOLUTIONS TO PEDAGOGICAL STUDENTS' INTERNSHIP

BUI THI LAN

NGUYEN THI KIM THOÀ

Quang Nam University

Abstract: *The quality of students' internship depends on many factors, one of which is supervisor's capacity. It is hence important to clarify the current state of pedagogical students' internship and their supervisors' roles, based on which some solutions are proposed in order to improve lecturers' capacity. Specific regulations and guidelines from the Ministry of Education and Training, the current changes in pedagogical colleges and universities, and the sense of self-study will be the motivation among lecturers, contributing to improving the quality of education and training.*

Keywords: *education internship, quality of education internship, quality improvement.*